
ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN - POLONIA

VOL.LX, SUPPL. XVI, 7

SECTIO D

2005

---

¹ Sekcja Pielęgniarska Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów
Przewodnicząca: dr n. med. Regina Lorencowicz Nursing Section
Polish Society of Neurosurgeons

Head: dr n. med. Regina Lorencowicz

² Zakład Pielęgniarstwa Neurologicznego i Neurochirurgicznego CM UMK

Kierownik: dr hab. n. med. Wojciech Beuth

Neurological and Neurosurgical Nursing Department CM UMK

Head: dr hab. n. med. Wojciech Beuth

³ Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Neurologicznego

Kierownik: dr hab. n. med. Krzysztof Turowski

Neurological Nursing Department

Head: : dr hab. n. med. Krzysztof Turowski

ŚLUSARZ ROBERT^{1,2}, LORENCOWICZ REGINA^{1,3}

Nursing professional improvement in neurology and neurosurgery

---

Doskonalenie zawodowe pielęgniarek w dziedzinie neurologii i neurochirurgii

Stała aktualizacja i poszerzanie zakresu wiedzy zawodowej jest obowiązkiem każdej pielęgniarki/położnej oraz podstawowym warunkiem prawidłowego wykonywania zawodu. (zgodnie z art. 10b. Ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej).

Kształcenie i doskonalenie zawodowe oparte na systemie zbierania punktów edukacyjnych/kredytowych nabiera praktycznego znaczenia. Dla grupy zawodowej pielęgniarek i położnych, przykładem może być zorganizowana w czerwcu 2005 roku przez Wydział Nauk o Zdrowiu AM w Poznaniu, Międzynarodowa Konferencja poświęcona min. Pielęgniarstwu XXI w., gdzie uczestnik konferencji otrzymuje 12 pkt. edukacyjnych.

Pod koniec 2004 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2004 r. w sprawie sposobów dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów (DzU nr 231, poz. 2326). Formalizuje ono ustawowy obowiązek ciągłego doskonalenia zawodowego i obliuguje wszystkich lekarzy w naszym kraju do potwierdzania co 4 lata aktywności w tym okresie poprzez zgromadzenie określonej liczby punktów edukacyjnych.

Komisja Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego NRPiP (III kadencji) przygotowała projekt Systemu Ciągłego Doskonalenia Zawodowego (SCDZ) jako metody rozwoju zawodowego, który został zaprezentowany na posiedzeniu NRPiP w czerwcu i wrześniu 2003 roku w Warszawie. Przedstawiono w nim ogólne i szczegółowe zasady gromadzenia punktów edukacyjnych przez pielęgniarkę/położną.

**WPROWADZENIE W ZAGADNIENIA CIĄGŁEGO DOSKONALENIA ZAWODOWEGO
(CDZ) PIELĘGNIAREK W DZIEDZINIE NEUROLOGII I NEUROCHIRURGII**

Przygotowany projekt CDZ, zakłada, że pielęgniarka/położna, co 5 lat przedstawia odpowiedniej instytucji (np. Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych) w formie wcześniej ustalonej swój „rozwój zawodowy (ustawiczny)”. Rozliczenie zainteresowanej osoby odbywać się będzie na podstawie gromadzenia punktów edukacyjnych/kredytowych, które to będzie mogła zdobyć uczestnicząc w różnych formach i rodzajach doskonalenia zawodowego. Projekt zasadniczo nie zakłada ile w ciągu roku punk-

tów edukacyjnych ma zdobyć pielęgniarka/położna. Priorytetowym celem CDZ jest wszechstronny rozwój osobowości, kształcenie określonych uzdolnień i zainteresowań, umiejętności ukierunkowanych na działalność zawodową, (co w bezpośredni sposób wpływa na jakość opieki pielęgniarskiej). Projekt zakłada również możliwość monitorowania poziomu/jakości doskonalenia zawodowego i sprawa najbardziej kontrowersyjna odnowienie prawa (licencji) na wykonywanie zawodu.

Podobne próby weryfikacji doskonalenia zawodowego (zakończone już nawet konkretnymi aktami prawnymi) przygotowało środowisko lekarzy i farmaceutów. Konkretnie rozwiązania dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych funkcjonują także w krajach Europy Zachodniej.

Oznacza to, że również pielęgniarka neurologiczna i neurochirurgiczna podejmować będzie określone działania mające na celu sprostanie wyżej wymienionemu zadaniu.

Doskonalenie zawodowe pielęgniarek w tym pielęgniarek neurologicznych i neurochirurgicznych obejmuje aktywność zawodową w ramach samokształcenia lub w zorganizowanych formach i rodzajach kształcenia podyplomowego poprzez odbywanie szkolenia specjalizacyjnego, nabywanie umiejętności zawodowych z zakresu węższych dziedzin medycyny/pielęgniarstwa lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych oraz doskonalenie w innych formach kształcenia. Dopełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego pielęgniarki polega na stałej aktywności zawodowej.

Pielęgniarka neurologiczna/neurochirurgiczna realizuje doskonalenie zawodowe między innymi poprzez:

- realizowanie programu specjalizacji (głównie specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa neurologicznego),
- udział w szkoleniu podyplomowym (kurs dokształcający, specjalistyczny, kwalifikacyjny), nieobjętym programem odbywanej specjalizacji np.: kurs specjalistyczny z zakresu trening pęcherza moczowego,
- odbycie praktyki klinicznej w krajowym lub zagranicznym ośrodku specjalistycznym (dziedziny pielęgniarstwa neuro – psychiatrii/geriatrii/onkologii/rehabilitacji itp.),
- udział w krajowym lub zagranicznym kongresie, zjeździe, konferencji lub sympozjum naukowym (np.: Konferencja Naukowa Sekcji Pielęgniarskiej Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów),
- udział w stowarzyszeniach specjalistów, naukowców (np.: Sekcja Pielęgniarska PTNCH, Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Pielęgniarek Neurologicznych i Neurochirurgicznych, Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie, Polskie Towarzystwo Udaru Mózgu itp.),
- udział w szkoleniu wewnętrznym organizowanym przez zakład pracy, w którym pielęgniarka jest zatrudniona,
- uzyskiwanie stopni zawodowych (licencjat/magister pielęgniarstwa) i naukowych,
- napisanie i opublikowanie artykułu w zawodowym czasopiśmie recenzowanym lub popularnonaukowym itp.,
- kierowanie kursem doskonalącym, prowadzenie szkolenia pielęgniarek itp.

Przedstawione w projekcie CDZ, formy i metody doskonalenia zawodowego są różnorodne. Zostały tak dobrane, aby każda osoba wykonująca zawód (zgodnie z art. 4 i 5 Ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej) miała możliwość w obrębie swoich zainteresowań podnosić kwalifikacje zawodowe.

Z uwagi na podzielną rolę środowiska w związku z wprowadzeniem CDZ przedstawiamy (w oparciu o Projekt SCDZ) przykładowy program gromadzenia punktów (tabela I). Program ten zapewne będzie miał istotne znaczenie dla pielęgniarek udzielających głównie świadczenia zdrowotne, jako największej grupy zawodowej.

PODSUMOWANIE

Reasumując, doskonalenie zawodowe pielęgniarek i położnych znajduje się w okresie dynamicznych zmian. Celem tych zmian jest zapewnienie optymalnego przygotowania pielęgniarek i położnych do nowych zadań, a także osiągnięcie standardów europejskich i światowych. W zawodach medycznych systematyczne doskonalenie stanowi fundament dla utrzymania i podnoszenia jakości świadczonych usług.

PIŚMIENICTWO

1. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 lipca 2003 roku. www.men.waw.pl
2. System Ciągłego Doskonalenia Zawodowego (SCDZ) jako metoda rozwoju zawodowego. Projekt po uwzględnionych uwagach. Materiały zjazdowe Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Warszawa 2003
3. Marzec A., Ślusarz R., Wojnowska-Dawiskiba H.: Kształcenie ustawiczne pielęgniarek i położnych - studium porównawcze systemu kształcenia w Polsce i we Włoszech. *Annales Academiae Medicae Bydgosiensis*. 2004,1,39-43
4. Marzec A., Ślusarz R.: Doskonalenie zawodowe pielęgniarek w Polsce i we Włoszech. *Biuletyn informacyjny OIPiP w Bydgoszczy*. 2005,3-4,8-11
5. Ślusarz R.: Kształcenie i doskonalenie zawodowe pielęgniarek i położnych. *Biuletyn informacyjny OIPiP w Bydgoszczy*. 2005,3-4,5-7
6. Ślusarz R., Marzec A.: Kształcenie podyplomowe jako forma doskonalenia zawodowego pielęgniarek i położnych. *Medi Forum Opieki Długoterminowej*. 2005,3,20-23
7. Ślusarz R., Wojnowska-Dawiskiba H.: Doskonalenie zawodowe pielęgniarek i położnych – wprowadzenie w zagadnienia ciągłego doskonalenia zawodowego. *Polska Medycyna Rodzinna*. 2004,1,257-260
8. Ślusarz R., Flis D.: Kwalifikacje specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neurologicznego i neurochirurgicznego. Kwalifikacje zawodowe pielęgniarki położnej posiadającej tytuł specjalisty. Projekt. Warszawa 2003;114-120

Tabela I. Przykład, jak zgromadzić 100 punktów edukacyjnych w ciągu 5 lat*

I.p.	Forma, rodzaj doskonalenia	Liczba uzyskanych punktów w okresie rozliczeniowym	Minimalna możliwa ilość punktów
1.	udział w szkoleniu wewnątrzzakładowym/wewnątrzoddziałowym - udział bierny - udział czynny	1 pkt. x 12 m-cy. = 12 pkt. x 5 lat = 60 pkt. 2 pkt. x 2 (min. 2 razy w ciągu 5 lat) = 4 pkt.	50 4
2.	udział w kursie dokształcającym (uzależnione od podmiotu organizującego)	2 pkt. x 2 (min. 2 razy w ciągu 5 lat) = 4 pkt. + 5 pkt. (organizator krajowy) x 2 (min. 2 razy w ciągu 5 lat) = 10 pkt.	14
3.	przynależność do Towarzystw - krajowych pielęgniarstkich/medycznych	rozpatrywana przynależność do jednego Towarzystwa 2 pkt. x 5 lat = 10 pkt.	10
4.	udział w kongresie, zjeździe, konferencji lub sympozjum naukowo-szkoleniowym - czynny (uzależnione od podmiotu organizującego)	rozpatrywany udział czynny w formie wystąpienia 4 pkt. (wygłoszenie referatu) x 1 (min. 1 raz na 5 lat) = 4 pkt + 5 pkt. (organizator krajowy) x 1 (min. 1 raz na 5 lat) = 5 pkt. (uczestnik otrzymuje tylko 5 pkt. za udział bierny)	9
5.	opublikowanie artykułu w czasopiśmie: - naukowym krajowym - popularno-naukowym krajowym	10 pkt. x 1 (min. 1 raz na 5 lat) = 10 pkt 5 pkt. x 1 (min. 1 raz na 5 lat) = 5 pkt.	15
Razem			102 pkt.

*Opracowano na podstawie: System Ciągłego Doskonalenia Zawodowego (SCDZ) jako metoda rozwoju zawodowego. Projekt po uwzględnionych uwagach. Materiały zjazdowe Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Warszawa 2003

STRESZCZENIE

Stała aktualizacja i poszerzanie zakresu wiedzy zawodowej jest obowiązkiem każdej pielęgniarki/położnej oraz podstawowym warunkiem prawidłowego wykonywania zawodu. Doskonalenie zawodowe pielęgniarek w dziedzinie neurologii i neurochirurgii obejmuje aktywność zawodową w ramach samokształcenia lub zorganizowanych formach i rodzajach kształcenie podyplomowego poprzez odbywanie szkolenia specjalizacyjnego, nabywanie umiejętności zawodowych z zakresu węższych dziedzin pielęgniarstwa lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych oraz doskonalenie w innych formach kształcenia. Celem prezentowanej publikacji jest przedstawienie zagadnień dotyczących doskonalenia zawodowego pielęgniarek w dziedzinie neurologii i neurochirurgii oraz wprowadzenie w problematykę kształcenie i doskonalenia zawodowego opartego na systemie zbierania punktów edukacyjnych jak również przedstawienie przykładowego planu gromadzenia punktów. Słowa kluczowe: doskonalenie zawodowe, pielęgniarka, neurologia, neurochirurgia

SUMMARY

All nurses/midwives ought to update and improve their professional knowledge in order to carry out their duties properly. Nursing professional improvement in neurology and neurosurgery includes self education or joining postgraduate specialisation courses and programmes offering specialist training in one particular nursing area or improving skills necessary for health services workers. The aim of the article is to present issues concerning nursing professional improvement in neurology and neurosurgery. It also introduces the idea of education and professional improvement based on the system of accumulation of education points and presents hypothetical plan of collecting points. Key words: professional improvement, nurse, neurology, neurosurgery